

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

Art. VI. An persona creata, de potentia Dei absoluta, possit terminare
naturam alienam?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

assumerent, non essent unus homo simpliciter, sed tantum secundum quid, ait enim: *Non enim posset argui ex hoc quod tres personae sunt unus homo, quod essent unus simpliciter; nihil enim prohibet dicere quod homines qui sunt plures simpliciter, sint unus quantum ad aliquid, puta unus populus.* Ergo S. Doctor vult in eo casu tres personas divinas esse simpliciter plures homines, & unum tantum secundum quid.

112. Respondeo negando quod S. Doctor hoc loco doceat, tres personas divinas eandem humanitatem assumentes, non esse unum hominem simpliciter; ipse enim non dixit quod in eo casu tres personae divinae non sint unus homo simpliciter, sed solum quod non essent unus simpliciter; quae sunt valde diversa; nam ad primum sufficit unitas in natura humana, ad secundum vero requiritur unitas personalis: Unde tres personae divinae sunt simpliciter unus Deus, & tamen non sunt unus simpliciter in genere masculino, sed solum unum neutraliter; quia primum denotat unitatem personalem, secundum autem unitatem in natura, ut docet S. Thomas 1. part. quaest. 31. art. 2. ad 4.

ARTICULVS VI.

An persona creata, de potentia Dei absoluta, possit terminare naturam alienam?

113. Certissimum est apud omnes Theologos, nullam personam creatam, nec creabilem, posse naturaliter, sive virtute propria, alienam terminare naturam: Tum quia substantia seu personalitas creata, limitatur, finitur, & determinatur a propria natura, tanquam a sua potentia. Tum etiam quia cum suppositum creatum non possit virtute naturali operari aliquid miraculum, mysterium Incarnationis non fuisset opus miraculosum, si persona creata posset naturaliter, sive virtute propria, alienam naturam terminare. Difficultas itaque solum est, num supernaturaliter, sive virtute divina, possit natura creata, vel creabilis, naturam aliam praeter propriam terminare?

114. Partem affirmativam docent Scotus, Nominales, Granadus, Beccanus, Theophilus Raynaudus, & alij ex Recentioribus. Valentia vero distinguens inter personam creatam & creabilem, fatetur quidem id personae creatae, etiam supernaturaliter, esse impossibile, non tamen personae creabili; posset enim in ejus doctrina produci aliqua tanta perfectionis & virtutis in terminando, ut etiam naturam alienam posset terminare. Contra hos Autores stant ex adverso communiter Thomistae, cum suo Praeceptore, hic art. 1. ad 2. quem sequuntur Vazquez, Suarez, Delugo, & alij Recentiores.

§. I.

Conclusio negativa statuitur, & auctoritate D. Thomae, ac duplici ratione firmatur.

115. Dico igitur: Non potest, etiam supernaturaliter, sive de potentia Dei absoluta, persona creata, vel creabilis, alienam terminare naturam.

Probatur primo ex D. Thomae loco mox citato, ubi sic habet: *Hoc autem est proprium divinae personae, propter ejus infinitatem, ut fiat in ea concursus naturarum, non quidem accidentaliter, sed secundum substantiam.*

116. Respondet Granadus, D. Thomam solum vel-

A le quod persona creata non possit connaturaliter, sicut divina, terminare alienam naturam, cum quo stat id posse supernaturaliter.

Sed contra primo: Id quod taliter uni convenit, quod nulli alteri possit ullâ ratione competere, cum majori proprietate dicitur proprium illi, quam si possit aliis competere, quamvis non connaturaliter: Sed nihil est quod nos cogat ut verba D. Thomae cum minori proprietate usurpemus, cum nullibi oppositum insinaverit: Ergo asserendum est, Angelicum Doctorem sensisse, taliter esse divinae personae proprium alienam terminare naturam, ut nulli personae creatae possit ullo modo competere.

B Secundo, Impossibile est personam creatam terminare alienam naturam, & hoc non praestare connaturaliter, ut ex infra dicendis constabit: Ergo si juxta D. Thomam, terminatio alienae naturae, ut conveniens connaturaliter, est ita divinae personae propria, ut nequeat personae creatae competere, erit absolute divinae personae ita propria, ut nullâ ratione possit persona creata alienam terminare naturam.

Plures etiam in favorem nostrae conclusionis adduci solent rationes ab Authoribus. Suarez hic disp. 13. sect. 4. illam probat ex eo quod substantia est modus naturae propriae: Sed implicat modum unius rei modificare aliam, implicat enim me sedere per sessionem alterius; esse praesentem loco, per modalem alterius praesentiam; virgam esse rectam, per alterius rectitudinem; & unum accidens inherere, per alterius inhaerentiam: Ergo etiam implicat substantiam creatam, alienam terminare naturam.

Sed haec ratio non est efficax, nam quod personalitas non sit modus, sed entitas realis, realiter a natura distincta, est sententia in via D. Thomae probabilis, quam tenet Cajetanus quaest. sequenti art. 2. & cum illo plures Theologi: Ergo quod personalitas creata nequeat de potentia absoluta alienam terminare naturam (quod communiter censetur Angelicum Doctorem tenuisse) non est opposita sententiae alligandum, nec ex eo probandum, quod personalitas creata modus sit, & non entitas realis, realiter a natura distincta.

Aliter ergo probanda est conclusio, nimirum ratione quam insinuat S. Doctor verbis supra relatis, quibus asserit personam creatam non posse terminare alienam naturam, quia non est infinita. Unde sic arguo: Substantia terminans plures naturas, debet esse infinita: Sed implicat substantiam creatam esse infinitam: Ergo & plures terminare naturas. Minor patet, Tum quia omne creatum, finitum est. Tum etiam, quia substantia creata limitatur ab illa natura, cujus est complementum & terminus. Major vero in qua est difficultas probatur primo. Substantia terminans plures naturas, supplet vices substantiarum quae sunt propriae illis naturis, tales enim naturas reddit incommunicabiles, sicut reddidissent substantiae propriae: Sed non potest supplere vices talium substantiarum, nisi sit infinita: Ergo substantia terminans plures naturas, debet esse infinita. Major patet, Minor probatur. Substantia terminans plures naturas, non potest supplere vices substantiarum quae sunt propriae illis naturis, nisi contineat illas secundum proprias & distinctas earum rationes, eminenter formaliter, id est seculis imperfectionibus: Sed non potest hoc modo illas continere, nisi sit infinita: Ergo &c. Minor probatur: Non potest

has continere secundum proprias earum rationes, nisi eas contineat prout conveniunt in ratione aliqua una & communi, quæ alia esse non potest quàm ratio entis; differentia enim propriæ non conveniunt in aliquo superiori, nisi transcendentaliter in ipsis imbibito: Sed continere in ratione entis, est continere modo illimitato & infinito; ratio enim entis, cum sit universalissima & transcendens, ad omnia se extendit, & est quodammodo infinita & illimitata: Ergo subsistentia terminans plures naturas, non potest continere eminenter formaliter subsistentias illis naturis proprias, nisi sit infinita.

120. Confirmatur: Subsistentia in perfectione adæquatur cum natura quam connaturaliter terminat: Ergo sicut nulla natura creata, quantumcumque perfecta, potest habere, nisi unam speciem & essentiam, ita nec potest eminenter continere species aliarum naturarum; sed hoc est proprium Dei, qui cum sit causa plena & perfecta omnium rerum, eminenter illas continet: ita neque illa subsistentia creata potest speciem & perfectionem aliarum subsistentiarum eminenter continere, sed hoc competit soli personalitati divinæ, ratione identitatis quam habet cum natura divina, & subsistentia absoluta, quam transcendentaliter includit, ut art. 3. declaravimus.

121. Probatur secundò Major principalis, quæ asserit subsistentiam plures naturas terminantem, debere esse infinitam, ratione Cajetani. Persona potens de se subsistere in duabus naturis, potest subsistere in infinitis si esset: Sed persona potens subsistere in infinitis naturis, est in subsistendo infinita: Ergo persona potens de se in duabus naturis subsistere, est infinita in subsistendo. Majorem probat Cajetanus, nam ubi pluralitas differentiam non facit, nec illam infinitas faceret, si infinitas possibilis esset, ut ait Aristoteles 4. phys. c. textu 76. ex quo inferit quod si duo corpora possent esse simul in eodem loco, etiam possent infinita corpora esse simul, si essent possibilis: Ergo si pluralitas naturarum non obstat ut persona ex vi unius subsistentiæ, subsistat in illis, nec infinitas naturarum obstat, si possibilis esset, ut in infinitis naturis subsisteret, & consequenter persona potens subsistere in duabus naturis, est etiam potens de se subsistere in infinitis. Minorem autem non probat Cajetanus, sed ut notam præsupponit, sed potest sic facile suaderi. Subsistentia gaudens vi terminativâ & sustentativâ infinitâ, est infinita in ratione subsistentiæ, cum in nullo alio subsistentia consistat, quàm in vi terminativâ & sustentativâ naturæ: Sed subsistentia personæ potens de se subsistere in naturis infinitis, gauderet vi terminativâ & sustentativâ infinitâ; sicut virtus effectiva potens quantum est de se in effectus syncategorematicè infinitos exire, est virtutis effectivæ infinita: Ergo persona potens de se subsistere in infinitis naturis, est in subsistendo infinita.

122. Huic rationi, quæ præcipua & fundamentalis est, dupliciter respondent Adversarij, aliqui enim dicunt quod ut una persona possit duas terminare naturas, vel etiam infinitas ordinis inferioris, non requiritur quod subsistentia illius sit infinita, sed sufficit quod sit superioris ordinis. Alij vero respondent quod ut persona possit per virtutem naturalem infinitas terminare naturas, deberet esse infinita; ut verò id posset per potentiam obedientialem, infinitatem non arguit. Unde cum subsistentia quæ plures terminaret naturas, id non

A præstaret per virtutem naturalem, sed duntaxat per potentiam obedientialem, propterea infinita non esset.

Sed neutra solutio satisfacit, prima enim confutata manet ex suprà dictis, nam ut suprà dicebamus, ut una persona in alterius natura subsistat, requiritur continentia eminentialis subsistentiæ propriæ illius naturæ quam terminat: Sed subsistentia ordinis superioris non potest eminenter continere infinitas subsistentias etiam ordinis inferioris; sicut natura superioris ordinis, esto in perfectione excedat infinitas naturas ordinis inferioris, illas tamen eminenter non continet, effectivâ, nec formali continentia: Ergo persona creata, quamvis superioris ordinis, si infinita non sit, non potest in infinitis naturis, etiam ordinis inferioris, subsistere.

B Confirmatur & magis illustratur hæc ratio: Quamvis natura angelica sit superioris ordinis respectu naturæ humanæ, illam tamen non continet continentia eminentiali formali, ita ut illius effectum formalem seipsa præstare possit: Ergo quamvis subsistentia Angeli sit superioris ordinis ad humanam subsistentiam, non tamen continet illam continentia eminentiali formali, nec potest præstare illius effectum formalem, nec per consequens complere & terminare naturam humanam.

C Secunda etiam solutio facile potest refelli, nam forma effectum quem præstat in genere causæ formalis, non potest causare per potentiam obedientialem, sed solum per sibi innatam & naturalem virtutem: At terminare & sustentare naturam, provenit à personalitate in genere causæ, vel quasi causæ formalis: Ergo non potest talem effectum præstare per potentiam obedientialem, sed solum ratione potentie & virtutis naturalis, ut magis patebit ex dicendis probatione sequenti.

D Probatur ergo tertio Major principalis: Quod personalitas non potest connaturaliter & de potentia ordinaria præstare, non potest etiam facere de potentia absoluta: At nulla personalitas quæ non sit infinita, potest connaturaliter & de potentia ordinaria, terminare alienam naturam: Ergo nec de absoluta. Minor est evidens, nam quælibet personalitas connaturaliter est determinata ad terminandam propriam naturam ad quam consequitur. Major autem probatur ex principio generali in Philosophia tradito, quo dicitur hanc esse differentiam inter causam materialem & formalem, maximè substantialem, qualis est subsistentia, & causam efficientem, quod hæc potest elevari ad producendum effectum supernaturalem, vel principaliter, si contineatur intra obiectum ejus specificativum, & sit tantum extra proportionatum; vel instrumentaliter, si sit extra obiectum specificativum, cum tamen non possit illum producere naturaliter, & secundum propriam virtutem; causa autem materialis & formalis, maximè substantialis, non potest sic elevari, unde propterea in illis non habet locum distinctio potentie ordinariæ & extraordinariæ, seu naturalis & obedientialis. Et ratio est, quia ut causa formalis substantialis, v. g. subsistentia, terminaret naturam quam non potest connaturaliter terminare, deberet necessario recipere aliquam virtutem quæ augetur & elevaretur virtus terminativa naturalis: hoc autem est impossibile, quia illa virtus elevans, non potest esse virtus accidentalis (hæc enim est incapax elevandi ad substantialiter terminandum naturam) nec etiam

substantialis, quia virtus substantialis reddens A
personalitatem naturalem capacem terminandi
alienam naturam, esset vera substantia, utpote
supernaturalis participatio substantiæ divinæ,
cui soli connaturale est posse terminare alienam
naturam, & sic non una tantum sed duplex esset
substantia in eadem persona creata, quod im-
plicat; & destrueretur hypothesis hujus quæstio-
nis, quæ quæritur an unica substantia creata plu-
res naturas terminare possit.

227. Confirmatur & magis illustratur hæc ratio: Si
in terminatione substantiæ haberet locum distin-
ctio potentie ordinariæ & extraordinariæ, natu-
ralis & obediens, seu causæ principalis & in-
strumentalis; vel substantia terminando alie-
nam naturam de potentia Dei absoluta, hoc præ-
staret ut causa principalis, vel ut instrumentalis à
Deo elevata? Non hoc secundum, quia sic foret
necessarium quod Deus ipse ut causa principalis
concurreret ad hanc eandem terminationem, hy-
potheticè informando ut causa principalis illam
eandem naturam, cum effectus & causalitas cau-
sæ instrumentalis conveniat etiam principali. Ne-
que etiam primum, quia ut causa principalis non
potest substantia elevari extra suum specificati-
vum: sic autem est quod specificativum sub-
stantiæ angelicæ v. g. est natura angelica: Ergo
non poterit substantia Angelicelevari ad termi-
nandum in genere causæ principalis naturam hu-
manam.

228. Aliter probat Cipullus Majorem principalem,
quæ asserit quod sola personalitas infinita potest
alienam terminare naturam. Sic enim arguit hic
art. 1. dubio unico num. 11. Sola personalitas per
se subsistens potest alienam terminare naturam:
Sed personalitas per se subsistens, hoc est nulli
alteri inhærens, necessariò est infinita: Ergo sola
personalitas infinita alienam valet terminare na-
turam. Minorem ut certam supponit, Majorem
verò sic ostendit. Personalitas omnis quæ non est
per se subsistens, est entitas incompleta & moda-
lis: Sed eo ipso quod sit entitas modalis, non po-
test communicari rei distinctæ ab illa cuius est
modus, ut patet varijs exemplis supra ex Suarez
adductis: Ergo sola personalitas per se subsistens
potest alienam uniri naturæ, illamque terminare &
subsistentem reddere.

229. Sed hic discursus non urget, quia nititur sen-
tentia quæ asserit personalitatem creatam, seu
per se non subsistentem, in modali entitate con-
sistere: hæc verò sententia, licet probabilis sit,
non est tamen certa, nec à Theologis unanimiter
recepta, sed à Cajetano & pluribus alijs Thomi-
stis rejicitur. Unde huic rationi, ut præcipue &
fundamentali, immeritò Cipullus confidit, om-
nibus alijs rejeitis & confutatis.

230. Ex dictis inferes contra Valentiam, non solum
personam creatam, sed nec etiam creabilem, pos-
se alienam terminare naturam: nam persona cu-
jus propria personalitas non sit infinita, non po-
test alienam naturam terminare, ut multis osten-
dimus: At nec persona creata, nec creabilis, po-
test habere substantiam & personalitatem infi-
nitam: Ergo nec persona creata, nec creabilis,
potest alienam terminare naturam.

§. II.

Solvuntur objectiones.

C Contra nostram conclusionem, & rationem
fundamentalem illius, à D. Thoma insinua-
tam, plures ac difficiles fieri possunt instantiæ,
quæ sub hac forma proponi possunt. Terminatio
naturæ alienæ infinitatem in persona terminante
non exigit: Ergo malè ex isto capite negatur pos-
sibilis personalitati creatæ. Consequentia pater,
Antecedens probatur primò. Divina personalitas,
prout ab essentia distincta, infinita non est, & ta-
men terminat plures naturas de facto, & infinitas
potest terminare: Ergo terminatio alienæ naturæ
infinitatem in personalitate terminante non exi-
git. Consequentia manifesta videtur, Antece-
dens verò sic ostenditur. Si personalitas ratione
sui, prout ab essentia distinguitur, esset infinita
formaliter, sequeretur aliquam infinitatem con-
venire Patri, quæ Filio non conveniret, & è con-
verso; nam Patri conveniret infinitas paternita-
tis, quæ Filio non convenit; & Filio infinitas fi-
liationis, quæ non convenit Patri: Sed hoc dici
nequit, alias Pater infinitus in omni linea non es-
set, nec Filius similiter: Ergo personalitas ratio-
ne sui, prout ab essentia distinguitur, infinitatem
non dicit.

C Secundò principale Antecedens suadetur: Ter-
minatio alienæ naturæ non est effectus infinitus:
Ergo non petit infinitatem in forma illum poten-
te præstare.

Tertiò, Sustainatio alieni & extranei acciden-
tis, non petit infinitatem in subiecto sustentante;
anima enim gratiam sustentat, quæ accidens alie-
num est, & non connaturale: potest etiam sub-
stantia creata recipere & sustentare nedum con-
naturalia & sibi propria accidentia, sed etiam il-
la quæ sibi propria non sunt, & alteri subiecto
debentur: Ergo pariter terminatio aut sustenta-
tio alienæ naturæ, infinitatem non arguit in per-
sona terminante.

D Quartò, Terminatio alienæ naturæ non petit
quod personalitas terminans contineat in se emi-
nenter personalitatem propriam naturæ quam
terminat: Ergo non petit infinitatem in illa. Con-
sequentia patet ex dictis paragrapho præcedenti,
Antecedens verò probatur. Persona alienam na-
turam terminans, non præstat eundem effectum
quem illi personalitas propria præstaret: Ergo
non requiritur quod persona alienam naturam
terminans, illius personalitatem eminenter con-
tineat. Consequentia manifesta est, nam conti-
nentia eminentialis formæ, solum requiritur ad
præstandum illius effectum formalem. Antece-
dens autem ostenditur primò: Ex personalitate
aliena, & natura terminata, diversa resuleret
persona ab illa quæ resuleret ex eadem natura &
propria personalitate: Sed effectus personalitatis
est persona: Ergo personalitas alienam naturam
terminans, non præstat effectum formalem per-
sonalitatis propriæ. Secundò probatur: Person-
alitas divina unita humanæ naturæ, constituit per-
sonam increatam, propria autem personalitas per-
sonam creatam constitueret: Ergo divina perso-
nalitas terminans humanitatem, non præstat ef-
fectum formalem personalitatis propriæ, & con-
sequenter personalitas creata terminans alienam
naturam, non præstaret effectum formalem à
propria personalitate præstandum.

Denique Sol continet eminenter effectus causa-

fam inferiorum, & tamen est aliquid finitum in se: Ergo similiter non repugnat dari aliquam personalitatem superioris & eminentioris ordinis quæ contineat virtutem personalitatum inferiorum, & sic possit terminare inferiores naturas, licet in se finita & creata sit.

136. Pro solutione primæ instantiæ, recolendum est ex dictis supra art. 3. personalitatem divinam duo præstare naturæ alienæ quam terminat, nimirum perfectatam independentiæ, & perfectatam incommunicabilitatis; quorum primum, quia perfectio est, & personalitas divina in propria linea perfectionem non dicit, præstat non ratione illius quod explicat, sed ratione substantiæ absolutæ quam implicat & transcendentaliter includit: hæc autem infinitæ perfectionis est, ac proinde personalitas divina, ratione illius potest infinitum effectum præstare. Nec sequitur infinitam aliquam perfectionem convenire uni personæ quæ alteri non conveniat, quia substantia absoluta, una & indivisibilis est, quamvis reali transcendentia in tribus personalitatibus includatur. Secundum autem, nempe perfectatam incommunicabilitatis, præstat personalitas divina ratione illius quod explicat, additque supra lineam absolutam, quia hoc perfectionem non dicit, ac proinde præstari potest à personalitate divina, ratione illius quod explicat, quamvis ratione illius perfectionem non importet: adhuc tamen sub hac consideratione personalitas divina habet quandam rationem infinitatis, non quidem perfectionis, sed in ratione terminandi naturam; tum quia primò terminat naturam divinam quæ infinita est, tum etiam quia in ordine ad naturam creatam, habet vim terminandi in infinitum syncategorematicè, & inexhaustibilem à natura terminabili. Hoc præmissis.

137. Ad argumentum respondeo negando Antecedens, ad cuius primam probationem, distinguo Antecedens, divina personalitas, prout ab essentia distincta, non est infinita infinitate perfectionis, concedo Antecedens. Infinitate terminativâ in linea incommunicabilitatis, nego Antecedens, & Consequentiam. Ad probationem verò Antecedentis, quatenus distinctioni traditæ obviare potest, distinguo sequelam Majoris. Si personalitas ratione sui, prout ab essentia distinguitur, esset infinita formaliter, sequeretur aliquam infinitatem perfectionis convenire Patri, quæ Filio non conveniret, nego sequelam. Aliquam infinitatem terminationis, concedo sequelam, & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam. Nam esto sit inconveniens quod aliqua infinita perfectio competens Patri, non competat Filio, & è contra, quod tamen infinitas aliqua in linea non dicente perfectionem conveniat uni & non alteri, nullum inconveniens censeri debet. Sicut quamvis inconveniens censetur à pluribus ex nostris Thomistis, quod perfectio aliqua Patri conveniens, non competat Filio, & è contra: quod tamen entitas aliqua Filio conveniens, non conveniat formaliter Patri, nempe filiationis, inconveniens non censetur, sed necessariò debet ab omnibus ut veritas catholica admitti.

138. Ad id autem quod in argumento additur, nempe sequi ex nostra sententia Patrem non esse in omni linea infinitum, dicatur Patrem ratione paternitatis non esse infinitum in omni linea, sed tantum in propria paternitatis, unde in hac parte nullum inconveniens est quod illi infinitas filiationis non

A competat: ratione verò naturæ esse infinitum in linea naturæ formaliter, & identicè in omni, quia natura divina cum omnibus quæ in Deo sunt, sive absolutis, sive relativis, summam habet identitatem, unde etiam est identicè infinita infinitate filiationis; quia tamen hanc infinitatem non petit natura divina, prout in qualibet persona, necessarium non est ut illam communicet Patri, sicut nec infinitatem propriam paternitatis communicat Filio.

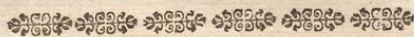
Ad secundam probationem Antecedentis principalis, distinguo Antecedens: Terminatio alienæ naturæ non est effectus infinitus in ratione entis, concedo Antecedens, In ratione effectus formaliter, nego Antecedens, & Consequentiam. Ut enim in causa ex effectu arguatur infinitas, non requiritur quod effectus sit entitativè infinitus, sed sufficit quod in ratione effectus infinitus sit; ut constat in termino creationis, qui entitativè infinitus non est, & tamen petit in causa creante infinitatem. Constat etiam in gratia habituali, quæ finita est in genere entis, & tamen petit infinitatem per essentiam in causa principaliter effectiva illius, ut in Tractatu de gratia disp. 4. art. 1. ostendimus.

Ad tertiam probationem, concessio Antecedente, nego Consequentiam & paritatem: Ratio verò discriminis est, quia subiectum sustentare & recipere potest accidentia ratione potentie obedientialis, eo quod possit materialiter causare formas supernaturales, penes ordinem ad quas potentia obedientialis constituitur; ex effectu autem ab aliqua causa præstabili per potentiam obedientialem, non colligitur infinitas: forma autem cum nequeat in genere causæ formalis effectum sibi supernaturalem causare, non potest id quod præstat in genere causæ formalis, præstare per potentiam obedientialem, sed necessariò ad omne quod causat formaliter, comparatur per vim & potentiam sibi connaturalem; unde cum personalitas in ordine ad terminationem naturæ concurrat in genere causæ formalis, si alienam terminaret naturam, id præstaret per potentiam connaturalem, ex quo infinitatem colligi constat ex dictis paragrapho præcedenti.

Ad quartam nego Antecedens, ad cuius probationem, distinguo Antecedens. Persona alienam naturam terminans, non præstat formaliter eundem effectum formalem, quem illi personalitas propria præstaret, concedo Antecedens. Non præstat eundem effectum formalem eminenter, nego Antecedens, & Consequentiam. Ut enim requiratur in personalitate terminante alienam naturam continentia eminentialis personalitatis propriæ, sufficit quod terminando alienam naturam suppleat effectum personalitatis propriæ, & præstet eundem effectum formalem eminenter, quamvis non præbeat eundem effectum formalem formaliter: præstare autem eundem effectum formalem eminenter, est quod mediâ personalitate alienâ existat & conservetur natura, quæ de se petebat personalitate propriâ & sibi connaturali existere & conservari; & quia hoc præstatur à personalitate aliena, consequens fit, ut tribueret effectum personalitatis propriæ, non formaliter sed eminenter. Contra quam doctrinam non urgent probationes in contrarium, quæ solum probant non præstare eundem effectum formalem formaliter.

Ad quintam, concessio Antecedente, nego

consequentiam, & paritatem, Sol enim & alia causa universales continent effectus causarum inferiorum, eminentiâ imperfectâ, & se extendente solum ad rationem aliquam communem & genericam, puta rationem viventis, aut corporis corruptibilis: substantia verò terminans plures naturas, debet earum substantias eminenter continere, secundum proprias & distinctas earum rationes, quod nulli substantiæ creatæ competere potest; quia cum substantia sit terminus naturæ creatæ, non potest maiorem perfectionem habere, quàm natura à qua dimanat, ab illa enim habet determinatam speciem & perfectionem: unde sicut nulla natura creata eminenter continet aliarum naturarum perfectiones específicas & individuales; ita nec ulla substantia creata perfectionem alterius substantiæ eminenter continere valet, sed hoc proprium & peculiare est substantiæ & personalitati divinæ, quæ quia terminat naturam divinam, omnium naturarum perfectiones eminenter continet, omnium substantiarum creaturarum & creabilium perfectiones eminenter continet, secundum proprias & distinctas earum rationes, & ex hoc redditur apta & potens ad terminandam quamcunque naturam creatam & creabilem.

DISPUTATIO IX.

De natura assumptibili & assumpta.

Ad quæst. 4. & 5. D. Thomæ.

Postquam egimus de extremo assumente, & potente assumere naturam creatam, superest ut extremum assumptum, & assumptibile contemplerur: de quo S. Doctor quæstione quartâ & quintâ.

ARTICVLVS PRIMVS.

Utrum quælibet natura substantialis completa, sit assumptibilis à Divina Persona?

S. I.

Quibusdam præmissis difficultas resolvitur.

Suppono primò, naturam substantialem completam dividi in purè spiritualementem, qualis est natura angelica, & in purè corpoream, qualis est natura brutorum, & vegetabilium, ac non viventium, & mixtam ex spiritali & corporea, qualis est natura hominis.

Suppono secundo ut indubitatum, naturam humanam esse assumptibilem à Persona Divina, fuit enim de facto assumpta, ut fide mysterij Incarnationis docemur. Unde solum potest esse difficultas de natura angelica, & de natura purè materiali & corporea, an scilicet utraque sit à Persona Divina assumptibilis: Circa quod tres versantur sententiæ. Prima negat posse naturam angelicam à Deo hypostaticè assumi. Hæc tribuitur Alberto magno in 3. dist. 2. art. 2. Secunda docet naturam irrationalem & purè corpoream non esse assumptibilem, etiam de potentia absoluta. Pro hac referuntur quidam antiqui, ut Alensis, D. Bonaventura, Henricus, quos secutus est Picus Mi-

randulanus in sua apologia, in defensione quartæ propositionis. Tertia tandem & communis sententia docet, non solum naturam humanam, verum etiam angelicam, & irrationalem, assumi posse à Divinis Personis. Unde

Dico primò: natura angelica assumptibilis est à persona divina.

Probant aliqui hanc conclusionem ex illo Apostoli ad Hebræos 2. *Nusquam Angelos apprehendit, sed semen Abrahæ*: cum enim (inquiunt) intentum Apostoli, iuxta communem Patrum doctrinam, sit charitatem Dei erga homines per hoc commendare, quod naturam humanam, non verò angelicam assumpsit, debet necessariò supponere possibilem fuisse naturæ angelicæ assumptionem; alias enim nullum omnino esset Apostoli argumentum, quia facile posset ei responderi, mirum non esse quod Deus relictâ naturâ angelicâ, humanam assumpsit, quandoquidem angelica non erat assumptibilis.

Verum licet hic discursus circa doctrinam Apostoli, efficaciter probet naturam Angeli potuisse saltem ad existentiam divinam assumi, non tamen efficaciter concludit, quod ad substantiam Dei assumi potuerit; sufficit enim ad commendandam charitatem Dei erga homines magis quàm erga Angelos, quod licet natura angelica, potuerit assumi ad divinam existentiam, eam tamen de facto ad illam non assumpsit Deus, bene tamen naturam humanam.

Probatur ergo efficacius nostra conclusio ex D. Thoma hic art. 1. ad 3. ubi postquam retulit opinionem quorundam Theologorum asserentium naturam angelicam non posse in unitatem divinæ personæ assumi, nisi destrueretur propria ejus personalitas, idque ob stare ejus incorruptibilitati, impugnat hanc doctrinam dicendo quod hoc non videtur excludere totaliter congruitatem assumptionis naturæ angelicæ; *Potest enim Deus (inquit) producendo novam naturam angelicam, copulare eam sibi in unitatem personæ*. Ex quibus sic arguuntur: Naturam angelicam assumi in unitatem divinæ personæ, est eam assumi ad personalitatem sive ad substantiam divinam: Sed ex D. Thoma citato, potest natura Angeli assumi in unitatem divinæ personæ: Ergo & ad substantiam divinam.

Probatur secundo conclusio ratione fundamentali. Non aliâ ratione in natura humana est ad assumptionem capacitas, nisi quia distinguitur realiter à sua personalitate, & consequenter potest illâ vel destructâ, vel non respectâ, terminari per substantiam Verbi, in qua propria personalitas eminenter continetur: At etiam personalitas Angeli realiter ab illius natura distinguitur: Ergo etiam natura angelica ad divinam potest assumi substantiam. Major patet, Minor verò (præterquam expressè docetur à D. Thoma quodlib. 2. quæst. 2. art. 4.) potest breviter hac ratione suaderi. Ratio distinguendi suppositum à natura in hominibus, vel est limitatio naturæ, ob quam indiget complemento realiter distincto ut existat, vel est capacitas receptiva ut quod existentiæ & accidentium, competens immediatè supposito, & repugnans naturæ, ut asserit D. Thomas quodlibet citato: Sed utraque hæc ratio militat in natura angelica, est enim limitata & finita, ac incapax recipiendi ut quod existentiam & accidentia, supposito quod hæc incapacitas naturæ humanæ conveniat: Ergo eadem ratione quâ